

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) นับว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนที่เป็นอยู่แบบเดิมเป็นการเรียนที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เช่น อินเทอร์เน็ต เอ็กทราเน็ต ดาวเทียม วีดีโอเทป แผ่นซีดี ฯลฯ ถ้าจะมองภาพของการศึกษาที่จะก่อประโยชน์ในด้านการขยายโอกาสทางการศึกษา และก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อเทียบกับงบประมาณของการลงทุน และระยะเวลาในการดำเนินการแล้ว นั้น การให้บริการการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ถือว่าคุ้มค่าที่สุด และเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการติดต่อสื่อสาร และการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรตามความสะดวกของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย อินเทอร์เน็ต เว็บบอร์ดหรือกระดานข่าว กระดานไวท์บอร์ดอิเล็กทรอนิกส์ การสนทนาออนไลน์ ระบบโต้ตอบทางไกล การถ่ายโอนแฟ้ม เทลเน็ต รูปแบบของการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) นั้น เริ่มจากการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อเข้าสู่โฮมเพจรายวิชา (course homepage) ที่มีอยู่ในเว็บ เมื่อลงทะเบียนออนไลน์เข้าไปในโฮมเพจรายวิชา ก็จะมีแผนการสอน เป็นเครื่องมือสำหรับการติดต่อสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน มีการติดต่อไปยังห้องสมุดจริง และการสอบออนไลน์ (ศุภชัย สุชนะรินทร์, 2545, หน้า 41)

โรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ เป็นสถาบันการศึกษาในเหล่าสายวิทยาการเหล่าหนึ่งของกองทัพบก มีระบบการจัดการศึกษา ที่มีรูปแบบการศึกษาเฉพาะทาง เพื่อผลิตบุคลากรตามความชำนาญ และตามความต้องการของหน่วยงานนั้น ๆ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะด้านวิชาชีพ ตามความต้องการของหน่วยงาน และองค์กรโดยเฉพาะ ปัจจุบันได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในแผนการพัฒนาเพื่อความทันสมัย ของ ครูอาจารย์ในโรงเรียนทหารปืนใหญ่ จึงได้นำสื่อการสอนระบบ e-learning มาใช้ในการพัฒนาการเรียน ของนายทหารนักเรียนหลักสูตรชั้นนายร้อย ทหารปืนใหญ่ (ศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 เป็นต้นมา เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตลอดเวลาทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้อย่างไรก็ตาม โดยอาจจะศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การลงทะเบียนเรียน จนถึงการสอบ ซึ่งเป็นการเรียนการสอนแบบที่จบอยู่ในตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนอาจจะเป็นได้แก่ผู้ที่ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในบางครั้งที่เกิดข้อสงสัยเท่านั้น

ส่วนเหตุผลของปัญหาที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจทำวิจัยในหัวข้อ “ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ” ประกอบด้วย ๒ ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง การส่งเสริมการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) นั้นมีมากขึ้นในยุคปัจจุบันเป็นเพราะการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทางความคิดมากกว่าการฟังการบรรยายในห้องเรียน เนื่องจากเป็นการสื่อสารแบบสองทาง และมีรูปแบบของการเรียนรู้ที่หลากหลาย จึงเป็นปัจจัยในการแข่งขัน

ประการที่สอง แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในการแพร่กระจายข่าวสารความรู้อย่างกว้างขวาง แต่ในด้านของการศึกษายังมีน้อย ซึ่งถ้ารัฐบาล สถาบันการศึกษา โรงเรียน ได้ส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ก็น่าจะเป็นการแก้ปัญหาได้วิธีหนึ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545, หน้า 22)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยถึงการใช้สื่อการสอนระบบ e-learning ที่ครู อาจารย์ ได้นำมาใช้ในการพัฒนาการเรียน ของนายทหารนักเรียน หลักสูตรชั้นนายร้อยทหารปืนใหญ่ (ศึกษาแบบอิเล็กทรอนิกส์) โรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ ปีการศึกษา 2553 อีกทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนาสื่อการเรียนในรูปแบบอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ 3 ด้านได้แก่ ด้านเจตคติต่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร

คำถามวิจัย

ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี และด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร ที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ หรือไม่อย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ โรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) และรองรับการเปลี่ยนแปลง หรือการปฏิรูปแนวทางการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2. เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ในโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้วางแผน และพัฒนา รวมทั้งแก้ไขปัญหา และอุปสรรคของการออกแบบการเรียนการสอนผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ โดยแบ่งเป็น 3 หน่วยงาน ได้แก่ กองบัญชาการ จำนวน 84 คน กองการศึกษา จำนวน 126 คน กรมนักเรียน จำนวน 107 คน รวมประชากร จำนวนทั้งสิ้น 317 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ของโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ โดยใช้สูตร การคำนวณ ของ ทาโร ยามาเน่ จากประชากร จำนวน 317 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 177 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
2. ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) หมายถึง ลักษณะการให้ผู้เรียน และผู้สอนมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้สะดวกไม่จำเป็นต้องจัดการศึกษาที่กำหนดเวลา และสถานที่ให้ผู้เรียนเสมือนเป็นการเปิดประตูของการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน

2. **ผู้บริหาร** หมายถึง บุคคลผู้มีอำนาจในการบริหารสั่งการตามนโยบายเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ได้แก่ ผู้ที่มีชั้นยศตั้งแต่พันโทหรือมียศสูงกว่า เช่น อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชา รองผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้อำนวยการกองการศึกษา รองผู้บังคับการกรมนักเรียน ผู้บังคับการกรมนักเรียน รองผู้บัญชาการโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ผู้บัญชาการโรงเรียนทหารปืนใหญ่ และที่ปรึกษาของโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่

3. **เจ้าหน้าที่** หมายถึง บุคลากรที่ทำงาน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจในด้านการจัดทำหรือการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ได้แก่ ครู อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ ที่พัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่

4. **ศูนย์คอมพิวเตอร์** หมายถึง สถานที่ ที่ทำการผลิตสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ของโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่

5. **ระบบอินเทอร์เน็ต** หมายถึง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อกันทั่วโลก เพื่อการสื่อสาร และค้นหาข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูล ไม่กำหนดเวลา และสถานที่ในองค์กรการศึกษาของโรงเรียนทหารปืนใหญ่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่

6. **ปัจจัย** หมายถึง ตัวแปรที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) โดยปัจจัยที่ผู้วิจัยศึกษามี 3 ปัจจัย ได้แก่

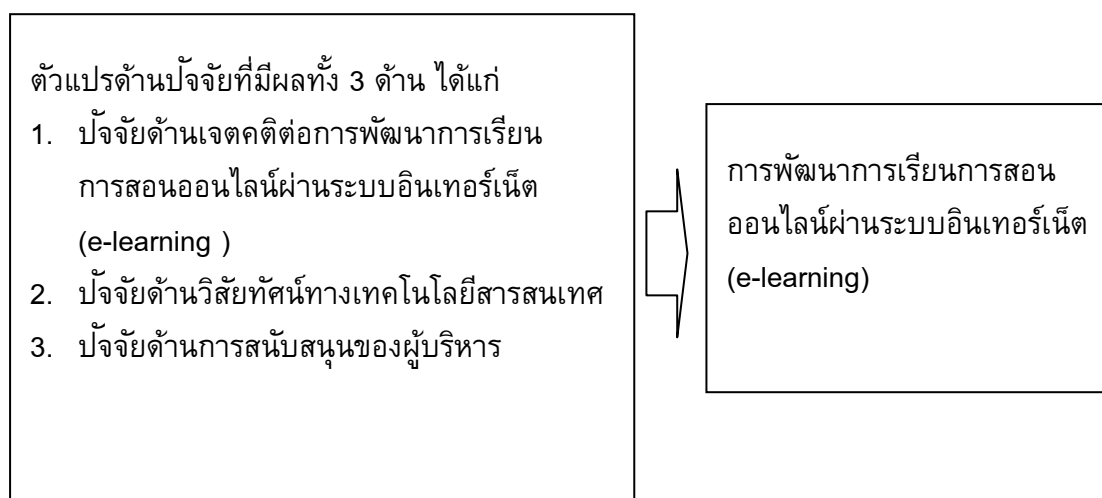
6.1 **ปัจจัยด้านเจตคติต่อการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning)** หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความน่าสนใจ และความเชื่อมั่นต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) มาใช้ในการเรียนการสอนปัจจุบัน โดยแสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะ คือ ทางบวก (positive) จะแสดงออกในลักษณะความชอบ เห็นด้วย สนใจ และอีกลักษณะหนึ่ง คือ ทางลบ (negative) ซึ่งจะแสดงออกในลักษณะความไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย ไม่สนใจ

6.2 **ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ** หมายถึง การสร้างความฝันที่เป็นจริงขององค์กรที่มีความเป็นเลิศในอนาคต เป็นการมองภาพอนาคต ที่ผู้นำ และเจ้าหน้าที่ปรารถนาจะให้องค์กรของตนเป็นอย่างนั้น

6.3 **ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร** หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารส่งเสริมให้เกิดขึ้นในการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ประกอบด้วย การสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) การสนับสนุนด้านงบประมาณ การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการสนับสนุนทางด้านการดูงาน และการอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning)

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-learning) ของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ ผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย